Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 2014-148 d.d. 31 maart 2014.
(mr. H.J. Schepen, voorzitter, drs. A. Adriaansen en mr. A.M.T. Wigger, leden en mevrouw mr. M.M.C. Oyen, secretaris).

Samenvatting

In beginsel geldt dat iemand wiens handtekening is vervalst, niet aansprakelijk is voor het misbruik dat daarvan wordt gemaakt, ook niet tegenover de wederpartij die heeft aangenomen dat de handtekening echt was. Er kunnen zich echter omstandigheden voordoen waarin dit anders is. Deze omstandigheden moeten dan wel van dien aard zijn dat zij tot de conclusie nopen dat aan degene wiens handtekening is vervalst valt toe te rekenen dat de wederpartij de handtekening voor echt heeft gehouden en redelijkerwijs mocht houden. De Commissie is van oordeel, dat het reeds bij oppervlakkige beschouwing duidelijk is dat de handtekening op de kredietovereenkomst niet overeenkomt met de handtekening van Consument in zijn paspoort. De Commissie is dan ook van oordeel dat Aangeslotene geen behoorlijke handtekeningcontrole heeft uitgevoerd en had moeten zien dat Consument de handtekening niet zelf op de kredietovereenkomst heeft geplaatst. De conclusie is dan ook dat tussen Aangeslotene en Consument geen overeenkomst tot stand is gekomen en Aangeslotene Consument wegens het misbruik evenmin op andere gronden geheel of gedeeltelijk aansprakelijk kan houden voor de verplichtingen uit de door de ex-echtgenote gesloten kredietovereenkomst.

Consument,

tegen

de besloten vennootschap, De Nederlandse Voorschotbank B.V., gevestigd te Amsterdam, hierna te noemen Aangeslotene.

1. Procesverloop

De Commissie beslist met inachtneming van haar reglement en op basis van de volgende stukken:
- het dossier van de Ombudsman Financiële Dienstverlening;
- het door Consument ondertekende klachtformulier met bijlagen, ontvangen op 30 september 2013;
- het verweerschrift van Aangeslotene;
- de repliek van Consument;
- de dupliek van Aangeslotene.

2. Overwegingen

De Commissie heeft het volgende vastgesteld.

Tussenkomst van de Ombudsman Financiële Dienstverlening heeft niet tot oplossing van het geschil geleid. Beide partijen zullen het advies van de Commissie als bindend aanvaarden. Partijen zijn opgeroepen voor een mondelinge behandeling op 7 februari 2014 en zijn aldaar verschenen.

3. Feiten

De Commissie gaat uit van de volgende feiten:

3.1. Op 7 december 2009 heeft Aangeslotene een kredietovereenkomst opgesteld voor het verlenen van een geldlening met een kredietlimiet van € 35.000,-. In de kredietovereenkomst zijn de volgende gegevens van de kredietnemers opgenomen:
"- 1. Mevrouw X, geboortedatum
- 2. Consument, geboortedatum"
Op de kredietovereenkomst staat als adres van de kredietnemers "ADRES, POSTCODE WOONPLAATS". De kredietovereenkomst is met een handtekening bij zowel de naam van mevrouw X als bij de naam van Consument naar Aangeslotene teruggestuurd.

3.2. Aangeslotene heeft vervolgens op 17 december 2009 een gewijzigde kredietovereenkomst opgesteld. In deze kredietovereenkomst zijn de volgende gegevens van de kredietnemers opgenomen:
"- 1. Mevrouw X, geboortedatum
- 2. Consument, geboortedatum"
Het adres is op deze kredietovereenkomst gewijzigd in "ADRES, POSTCODE WOONPLAATS". De kredietlimiet is niet gewijzigd en bedraagt € 35.000,-.

3.3. Aangeslotene heeft de gewijzigde kredietovereenkomst op 17 december 2009 om 14.02 uur naar het adres waar Mevrouw X op dat moment werkzaam was gefaxt. De gewijzigde kredietovereenkomst is diezelfde dag om 14.28 uur naar Aangeslotene terug gefaxt. Op de kredietovereenkomst staat bij zowel de naam van mevrouw X als bij de naam van Consument een handtekening.

3.4. Aangeslotene heeft, conform de afrekeningsnota van 7 december 2009, van de kredietsom een bedrag van € 22.000, - overgemaakt op rekeningnummer 1 ten name van mevrouw X. Daarnaast is een bedrag van € 10.000,- overgemaakt naar A ter aflossing van een op 8 augustus 2009 afgesloten geldlening op naam van Consument en mevrouw X.

3.5. Consument heeft in mei 2012 een brief ontvangen van het door Aangeslotene ingeschakelde incassobureau. In deze brief staat vermeld dat het incassobureau opdracht heeft gekregen tot het nemen van rechtsmaatregelen tegen Consument. Bij brief van 6 augustus 2013 is Consument door een door Aangeslotene ingeschakelde deurwaarder verzocht de achterstand in de betalingsverplichtingen verbonden aan de kredietovereenkomst aan te zuiveren. De totale vordering van Aangeslotene uit hoofde van de kredietovereenkomst bedroeg volgens Aangeslotene op 31 december 2012 € 38.962,77.

3.6. Mevrouw X en Consument waren ten tijde van het afsluiten van de kredietovereenkomst in gemeenschap van goederen gehuwd. Op 13 januari 2013 is

de echtscheiding van Consument en mevrouw X ingeschreven in de registers van de burgerlijke stand.

3.7. Op 24 september 2013 heeft het Nationaal Forensisch Onderzoeksbureau een rapport uitgebracht waarin is geconcludeerd dat de handtekeningen van Consument op de kredietovereenkomsten niet echt zijn, maar betrekkelijk slechte nabootsingen daarvan.

4. De vordering en grondslagen

4.1. Primair vordert Consument dat Aangeslotene hem niet langer aansprakelijk houdt voor de op 17 december 2009 uit hoofde van de kredietovereenkomst ter beschikking gestelde gelden en de daarbij komende rente en kosten.
Subsidiair vordert Consument dat de kredietovereenkomst nietig, dan wel vernietigbaar wordt verklaard en hij derhalve niet aansprakelijk is voor de uit hoofde van de kredietovereenkomst ter beschikking gestelde gelden en de contractuele rente. Voorts vordert Consument van Aangeslotene vergoeding van de voor behandeling van dit geschil betaalde eigen bijdrage, de kosten voor rechtsbijstand en de kosten van de forensisch expert ad € 1.694,-.

4.2. Deze vordering steunt kort en zakelijk op de volgende grondslagen:

- De kredietovereenkomst is niet door Consument ondertekend. De handtekening op de kredietovereenkomst is vervalst waardoor er geen overeenkomst tot stand is gekomen tussen Consument en Aangeslotene.
- De vordering van Aangeslotene valt niet in de huwelijksgoederengemeenschap op grond van artikel 1:94 lid 3 Burgerlijk Wetboek. Mevrouw X heeft de kredietovereenkomst aangevraagd op het moment dat partijen feitelijk gescheiden leefden en is volledig ten goede gekomen aan mevrouw X. De schuld is hierdoor verknocht aan mevrouw X waardoor Consument niet aansprakelijk is voor de door Aangeslotene gestelde vordering.
- Consument is niet aansprakelijk voor de vordering wegens strijd met de eisen van redelijkheid en billijkheid. De overeenkomst is "op afstand" gesloten. Aangeslotene heeft in strijd met haar zorgplicht gehandeld door, ook gelet op het feit dat de gegevens van Consument in eerste instantie onjuist op de overeenkomst stonden vermeld, niet te controleren of de gewijzigde overeenkomst daadwerkelijk door Consument (mede) ondertekend was.
- Aangeslotene heeft, terwijl de gegevens van Consument onjuist stonden vermeld op de kredietovereenkomst van 7 december 2009, de gewijzigde kredietovereenkomst naar mevrouw X in WOONPLAATS gefaxt. De overeenkomst is 26 minuten later ondertekend teruggestuurd. Aangeslotene wist, of had moeten weten, dat de kredietovereenkomst niet door Consument ondertekend was, aangezien Consument destijds in een andere WOONPLAATS werkzaam was.
- Aangeslotene heeft verzuimd een ondertekend afschrift van de kredietovereenkomst aan Consument te verstrekken. Consument heeft pas op 9 mei 2012 een afschrift van de kredietovereenkomst ontvangen.

4.3. Aangeslotene heeft, kort en zakelijk weergegeven, de volgende verweren gevoerd:
- De kredietovereenkomst is door Consument en mevrouw X beiden ondertekend. Bij het aangaan van de kredietovereenkomst is de standaard acceptatieprocedure gevolgd. Er heeft hierbij controle van de handtekening plaatsgevonden op onder andere de paspoorten en loonstroken. De handtekening van Consument op de kredietovereenkomst van 17 december 2009 komt visueel overeen met de handtekening van Consument in zijn paspoort.
- Consument was ten tijde van de totstandkoming van de kredietovereenkomst in gemeenschap van goederen gehuwd met mevrouw X. Ingevolge artikel 1: 94 Burgerlijk Wetboek omvat de huwelijkse gemeenschap alle schulden van ieder der echtgenoten en is Consument in ieder geval voor de helft aansprakelijk.

5. Beoordeling

5.1. Op grond van het onder 3.7 vermelde rapport gaat de Commissie er vanuit dat de handtekening van Consument op de kredietovereenkomst vervalst is. Derhalve ligt ter beoordeling de vraag voor of Consument desondanks geheel of gedeeltelijk (bijvoorbeeld op grond van het huwelijksvermogensrecht) aansprakelijk is voor de verplichtingen uit die kredietovereenkomst. De Commissie beantwoordt die vraag ontkennend en overweegt daartoe het volgende. In beginsel geldt dat iemand wiens handtekening is vervalst, niet aansprakelijk is voor het misbruik dat daarvan wordt gemaakt, ook niet tegenover de wederpartij die heeft aangenomen dat de handtekening echt was. Er kunnen zich echter omstandigheden voordoen waarin dit anders is. Deze omstandigheden moeten dan wel van dien aard zijn dat zij tot de conclusie nopen dat aan degene wiens handtekening is vervalst valt toe te rekenen dat de wederpartij de handtekening voor echt heeft gehouden en redelijkerwijs mocht houden.

5.2. De Commissie stelt voorop dat bij kredietovereenkomsten zoals de onderhavige, waarbij de overeenkomst door de Consument niet in bijzijn van Aangeslotene wordt getekend, belangrijke betekenis toekomt aan het door Aangeslotene uitvoeren van een handtekeningcontrole. De Commissie is van oordeel, dat het reeds bij oppervlakkige beschouwing duidelijk is dat de handtekening op de kredietovereenkomst niet overeenkomt met de handtekening van Consument in zijn paspoort. Daarnaast verschillen de handtekeningen van Consument op de aan Aangeslotene overgelegde documenten eveneens aanzienlijk met de handtekening van Consument op diens paspoort. De Commissie is dan ook van oordeel dat Aangeslotene geen behoorlijke handtekeningcontrole heeft uitgevoerd en had moeten zien dat Consument de handtekening niet zelf op de kredietovereenkomst heeft geplaatst. Voor een uitzondering op de hiervoor in 5.1 geformuleerde regel is derhalve geen grond aanwezig. De conclusie is dan ook dat tussen Aangeslotene en Consument geen overeenkomst tot stand is gekomen en Aangeslotene Consument wegens het misbruik evenmin op andere gronden geheel of gedeeltelijk aansprakelijk kan houden voor de verplichtingen uit de door de ex-echtgenote gesloten kredietovereenkomst.

5.3. Voorts dient Aangeslotene een bedrag van € 1.694,- aan Consument te vergoeden wegens de kosten voor de forensisch expert. De door Consument mede gevorderde kosten van juridische bijstand heeft de Commissie naar redelijkheid begroot op een bedrag van € 900,-.

5.4. Als in het ongelijk gestelde partij dient Aangeslotene tevens de door Consument betaalde eigen bijdrage van € 50,- voor behandeling van onderhavig geschil, aan hem te vergoeden.

5.5. Alle overige door partijen ingebrachte stellingen en argumenten kunnen niet tot een ander oordeel leiden en zullen onbesproken blijven.

6. Beslissing

De Commissie stelt bij bindend advies vast dat Aangeslotene Consument op geen enkele wijze aansprakelijk kan houden voor de verplichtingen voortvloeiende uit de onderhavige kredietovereenkomst. Voorts dient Aangeslotene binnen een termijn van vier weken na de dag waarop een afschrift van deze beslissing aan partijen is verstuurd aan Consument te vergoeden een bedrag van € 2.594,- alsmede diens eigen bijdrage aan de behandeling van deze klacht, zijnde 50,-.

In artikel 5 van het Reglement van de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening is bepaald in welke gevallen beroep openstaat van beslissingen van de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. Daarbij geldt een termijn van zes weken na verzending van deze uitspraak. Op de website van Kifid vindt u praktische informatie over het instellen van beroep. Zie hiervoor kifid.nl/consumenten/wie-behandelt-mijn-klacht/4#stappen-plan.